

VZW DE VRIENDEN VAN HET BEGIJNHOF VAN TURNHOUT

Een terugblik 2001 - 2011

Op 2 december 1998 werd in Kyoto (Japan) het begijnhof van Turnhout, samen met twaalf andere Vlaamse begijnhoven, ingeschreven op de lijst van het cultureel en natuurlijk werelderfgoed van de UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation). De inschrijving op deze lijst is de hoogst mogelijke erkenning van hun uitzonderlijke universele waarde. Dit betekent niet alleen een oproep tot bescherming en instandhouding van de cultuurhistorische waarde van deze merkwaardige stedenbouwkundige ensembles, maar ook dat hun symbolische en spirituele waarde moet worden veiliggesteld.

Bijna 50 jaar vóór de erkenning van de begijnhoven als werelderfgoed zette de feitelijke vereniging De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout zich al in voor het begijnhof en zijn mooie museum. Dat museum werd in 1953 geopend in het Sint-Jansconvent door begijnhofpastoor E.H. Frickel, Louis Goris, de acht begijnen die toen nog op het Hof woonden en enkele Vrienden van het Begijnhof. Vanaf 10 oktober 1959 hebben De Vrienden van het Begijnhof, samen met het OCMW en de Stad Turnhout, het museum uitgebouwd tot wat het nu is. Om nog meer te kunnen bijdragen tot het behoud, de promotie en verfraaiing van deze unieke site, de uitbreiding van de museumcollectie, de restauratie van de voorwerpen en beelden op het Hof en tot de bevordering van het onderzoek naar de geschiedenis van het begijnhof en zijn kunstwerken, werd vanuit de feitelijke vereniging op 12 februari 2001 de vzw De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout - verder in deze tekst aangeduid als Vrienden - opgericht (bijlage bij het *Belgisch Staatsblad*, 31 mei 2001).

Overzicht van door de Vrienden ondersteunde en/of georganiseerde activiteiten

1. Conservatie - Restauratie - Studie - Verfraaiing

Het ondersteunen van de studie, restauratie en/of conservatie van de muziek-, boeken- en kunstcollectie van het Begijnhofmuseum en van de beelden op het Hof is de belangrijkste opdracht van de Vrienden.

- Dankzij de financiële steun van de Turnhoutse Rotary Club konden twee 17de-eeuwse schilderijen van de Vlaamse School een conservatie-restauratiebehandeling ondergaan (onder leiding van restauratrice Nathalie Laquiere). Het eerste werk, genaamd "**Sint-Anna te drieën**" (afb.1), werd op 1 juli 2002 voorgesteld en het tweede werk, genaamd "**De Aanbidding der Herders**" (afb.2), op 30 oktober 2002. Beide schilderijen zijn te bewonderen in de raadzaal van het Begijnhofmuseum¹.

- Op 13 januari 2003 werden drie door het restauratieatelier Cordovano uit Antwerpen gerestaureerde **Huldedichten** (lofdichten) uit 1763, 1786 en 1809 voorgesteld. Deze restauratie was mogelijk dankzij de Stad Turnhout en de Cera Foundation. Hoe het *Lofdicht* uit 1763 werd ontdekt, wordt beschreven in *Begijnhofkrant* 4².

De gerestaureerde prentencollectie van het Begijnhofmuseum was van 27 maart tot 2 september 2007 te bewonderen tijdens de tentoonstelling **Vergankelijk Papier**³.

- Aan 25 historische panden en beelden van het begijnhof werden *infoplaatjes* geplaatst (inhuuldiging op 12 september 2003). De realisatie van dit project kwam tot stand met de steun van de donateurs van de Vrienden, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting (KBS)⁴.

- Na 500 dagen afwezigheid was het gerestaureerde schilderij "**De heilige Begga van Andenne**" (afb.3), vanaf 12 januari 2004 opnieuw in het museum te bewonderen. Dit meesterwerk uit de Vlaamse school dateert uit de eerste helft van de 17de eeuw. De restauratie

door Catherine Van Herck kwam er nadat Dora barones Janssen het meterschap over dit initiatief had aanvaard⁵.

- Op 2 september 2004 werd het **schoudervelum** (eind 19de eeuw) van de Heilig Kruiskerk opgehaald dat door toedoen van de Vrienden kon worden gerestaureerd door de zusters Benedictinessen van de O.-L.-Vrouw-abdij in Oosterhout (Nederland)⁶.

- De inhuldiging (inwijding) van de gerestaureerde **Calvariekapel** op het begijnhof vond plaats op 29 april 2005. Voor de restauratie door Hugo Vandenborre van het atelier Profiel in Lovendegem kon een beroep worden gedaan op een subsidie van de Dienst Monumenten en Landschappen, op sponsoring door de

Fortis Bank en, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, op financiering door de Vrienden⁷ (voor de iconografie van de Calvariekapel: zie *Begijnhofkrant* 11-12⁹).

- De **muziekcollectie** van het *begijnhof van Turnhout*: In februari 2000 werd een verzameling handschriften en drukken (uit de 16de-20ste eeuw) gevonden op de zolder van de Infirmerie. Dankzij de interventie van Marcel Proost, toenmalig secretaris van De Vrienden van het Begijnhof, en Joost Termont, lid van de Werkgroep Muziekleven op het Hof, kon deze collectie van de ondergang worden gered. De collectie werd samengevoegd met die uit de nalatenschap van pastoor Mermans (†1697). Ook het 16de-eeuwse **Responsoriaal Processionale** (afb.4), dat de Turnhoutse begijnengemeenschap mogelijk in het scriptorium van de priorij van Corsendonk liet vervaardigen, behoort tot deze muziekcollectie.

April 2004 - mei 2005: de vzw Resonant, het Centrum voor Vlaams muzikaal erfgoed (onderzoekers: Pieter Mannaerts en Els Vercammen), heeft in samenwerking met de vzw De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout en TRAM 41 en met financiële steun van de Provincie Antwerpen en de vzw Resonant, deze muziekcollectie gereinigd, geïnventariseerd, beschreven en de handschriften gedigitaliseerd. De collectie bestaat uit 17 handschriften en 56 drukken. De muziek dateert uit het midden van de 16de tot het begin van de 20ste eeuw. Het verluchte *Responsoriaal Processionale* vormt ongetwijfeld het pronkstuk van deze collectie. Het werd in 2008 opgenomen in de **Topstukkenlijst** van de Vlaamse overheid. Op 30 april 2009 werd het gerestaureerde boek aan de pers voorgesteld⁸. Tijdens een door de muziekwerkgroep van de Vrienden georganiseerde *Muzikale Nocturne* (16 mei 2008) werden verschillende werken uit de muziekcollectie uitgevoerd (zie verder). Meer informatie over de muziekcollectie is te vinden in de nummers 7²², 9-10⁷, 13¹⁰, 21¹², 22²⁷ en 25⁸ van de *Begijnhofkrant*.

- Op 20 mei 2005 werd de terugkeer in het Begijnhofmuseum van het gerestaureerde schilderij **"De Emmaüsgangers"** (afb.5) gevierd. De anonieme schilder behoorde mogelijk tot de Antwerpse gilde, want het merkteken van deze gilde, twee handjes en een burcht, staat op de middelste plank van het paneel. De restauratie van dit schilderij door Catherine Van Herck kon gebeuren dankzij de financiële steun van Vic en Lea Swerts (Soudal NV)⁹.

- Een schilderij dat de **"Parabel van de overspelige vrouw"** (afb.6) uit het Evangelie van Johannes voorstelt, werd eveneens gerestaureerd door Catherine Van Herck. Dit door een maniërist geschilderde werk (eind 16de - begin 17de eeuw) werd na de restauratie op donderdag 15 december 2005 in het Begijnhofmuseum tentoongesteld. De restauratie was mogelijk dankzij de financiële steun van Dirk en Marthe Dessers van de BOSAL-groep¹⁰.

- Vrijdag 10 maart 2006: voorstelling van het gerestaureerde schilderij **"Jezus te gast bij Martha en Maria"** (afb.7) door restauratrice Catherine Van Herck. De restauratie van dit 17de-eeuwse schilderij, dat vermoedelijk uit de nalatenschap van pastoor Nicolaus Cuylen (†1677) komt, werd gefinancierd door Lions Club Turnhout^{11,12}.

- **Project Begijntuin**: Op 21 april 2006 startten een aantal leden van de serviceclub Kiwanis en enkele Vrienden, onder de deskundige leiding van Frans Van den Nieuwenhuijzen († 21.01.2011), met de opruiming van de klimopbegroeiing in de buitentuin van het Begijnhofmuseum¹¹.

Zondag 25 maart 2007 werd de sculptuur **De kruidenplukkende begijn** (afb.8), van kunstenaar Freddy Van Dyck onthuld. Het door de kunstenaar aan het begijnhof geschonken gracieuze bronzen beeldje is te bewonderen in de kruidentuin van het museum van het Turnhoutse begijnhof, dat Jean Vallers in zijn voordracht beschrijft als *"een plek om lief*

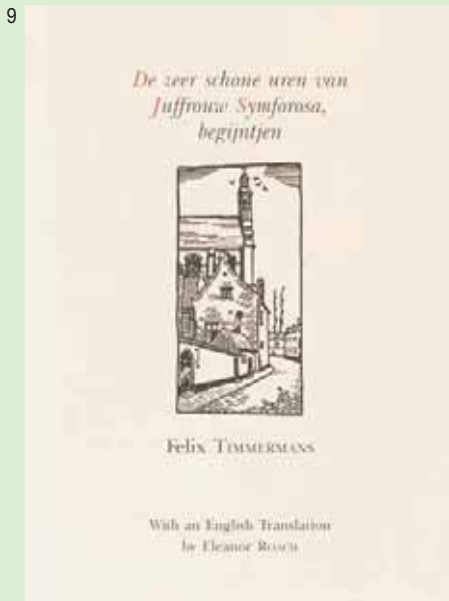

*te hebben, om te koesteren, dit is een plek om eens naast de stoep over de hobbelige kasseien te lopen, dit is een plek om stil van te worden, dit is een plek om samen te komen, dit is een plek van natuurlijke ongekunstelde schoonheid, een plek om tot rust te komen, dit is voor mij de meest karakteristieke plek van Turnhout"*¹³.

Op zaterdag 5 mei 2007 werd de **kruidentuin** officieel geopend. Deze tuin werd ontworpen door tuin- en landschapsarchitecte Karin Michiels (lid van Kiwanis), beplant door de Vrienden van het Begijnhof en gefinancierd door Kiwanis met de hulp van de heer en mevrouw Maréchal (tuincentrum)¹³. Tot op heden wordt de tuin door de Vrienden van het Begijnhof onderhouden.

- **Schimmels in de schatkamer**: Begin 2008 werd aangetoond dat er op een aantal objecten en op de bekleding van de schatkamer schimmels aanwezig waren. Voor de ontmanteling werd de kamer eind juli behandeld met rookkaarsen die een schimmelmooierremmend middel bevatten. Die behandeling was mogelijk dankzij de afdeling *Plant & Material Protection* van Janssen Pharmaceutica, die het schimmelonderzoek uitvoerde en de rookkaarsen ter beschikking stelde¹⁴.

- **De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen**: Tijdens het (zeer speciale) lenteconcert op 15 maart 2009 werd het eerste exemplaar van een klein, maar fijn boekje (afb.9), dat de originele tekst en een nieuwe Engelse vertaling van Felix Timmermans' poëtische novelle *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen* bevat, overhandigd aan Robert baron Stouthuysen ter gelegenheid van zijn 80ste verjaardag. Dit boekje, met inleidende teksten van vertaalster Eleanor Roach, Robert Stouthuysen, Guido Theunissen en Gaston Durnez, en een tekst van Harry de Kok en Bart Janssens over het begijnhof van Turnhout, kwam tot stand dankzij de

financiële steun van Brepols Publishers, TRAM 41, De Vrienden van het Begijnhof, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, en Vic Swerts (Soudal NV), maar vooral door de enthousiaste samenwerking van Bart Janssens (Brepols Publishers), Guido Theunissen, een aantal Vrienden van het Begijnhof en TRAM 41^{15, 16}.

• **Inventaris van de Heilig Kruiskerk:**

Op 13 september 2009 werd in het Sint-Anna-convent, ondertussen beter bekend als het *Corpus Christianorum*, de inventaris van de Begijnhofkerk voorgesteld. De inventaris van het patrimonium werd opgesteld, vertrekkend van een bestaande, maar onvolledige inventaris van Louis Goris en Harry de Kok, door kunsthistorica Marie-Paule Peeters. Dit project werd gefinancierd door de Vrienden¹⁷.

• **DVD over begijnen, begijnhof en museum:**

in het Begijnhofmuseum vond op vrijdagavond 27 november 2009 de officiële overdracht plaats van twee dvd-spelers, twee *lcd-schermen* en een boeiende en sfeervolle dvd die de bezoekers laat kennismaken met het leven van de begijnen op het Turnhoutse begijnhof. De hardware werd gefinancierd door de Lions Club Turnhout en de Nederlandstalige dvd door de Vrienden, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting¹⁸. Dankzij sponsoring van Kiwanis Turnhout en de hulp van verschillende vertalers konden de Vrienden een viertalige versie van deze dvd laten maken. Deze dvd werd op 18 februari 2011 aan de Stad Turnhout overgedragen¹⁹.

• Eveneens op 18 februari 2011 werden twee volzicht **geklimatiseerde vitrinekasten** (afb.10), door de Vrienden, in samenwerking met de

10

Koning Boudewijnstichting, aan het Begijnhofmuseum geschonken¹⁹.

11a

11b

• Op de plaats waar tot in de tweede helft van de 17de eeuw het eerste begijnenkerkje stond, staat nu de in 1786 opgerichte **Calvarieberg** (afb. 11a en 11b). Deze 225 jaar oude beeldengroep had dringend een *conservatie-restauratiebeurt* nodig. De Calvarieberg is een erkend ZEN (zonder economisch nut)-monument, waardoor het OCMW (eigenaar) aan de Vlaamse overheid een onderhoudspremie kon aanvragen. In november 2010 kwam het bericht dat er een premie werd toegestaan die 80% van de kostprijs zou dekken. De resterende 20% wordt gedragen door de Vrienden via de projectrekening van de vzw bij

de Koning Boudewijnstichting. Een groot deel van het werk is reeds geleverd (voorlopige oplevering op 28 april 2011). Het medaillon dat de Goede Herder voorstelt, moet nog worden geconserveerd en gerestaureerd. De verdere restauratie van de beelden Christus op de koude steen en de H. Maria Magdalena wordt nog bestudeerd.

2. Promotie van het begijnhof en zijn museum

Folder Begijnhofmuseum en ansichtkaarten

Een belangrijke opdracht van de Vrienden is de promotie van het begijnhof en zijn museum. Van bij de start van de vzw werd deze taak ter harte genomen. Met de hulp van Brepols Publishers heeft de vzw in 2001 een *viertalige folder* over het Begijnhofmuseum uitgegeven (oplage 9000 exemplaren)²⁰.

Op 19 april 2002 werd een reeks van 16 gekleurde *ansichtkaarten* met de mooiste hoekjes van het begijnhof voorgesteld.

De realisatie van dit project kwam tot stand op initiatief van voormalige schepenen Pierre Gladiné en Harry de Kok en met de steun van Kempense Bouwmaterialen, Dekaplast, KTA Turnhout en fotograaf Ludo Verhoeven. In het kader van deze voorstelling werd in het museum een tentoonstelling georganiseerd met ca. 200 oude postkaarten van het begijnhof en Begijnhofmuseum²¹. Reeds op 26 november 2005 werd een nieuwe reeks ansichtkaarten over het begijnhof voorgesteld. Dat was mogelijk dankzij de steun van Gilberte en Jack Dergent (hoofdsponsors), KTA Turnhout en fotograaf Ludo Verhoeven¹⁰.

Begijnhofkrant

Op 13 mei 2002 werd de *Begijnhofkrant*, onder toezicht van de fiere vader Karel Dergent, boven de doopvont gehouden. Volgens voorzitter (nu erevoorzitter) Robert baron Stouthuysen was de bedoeling van dit driemaandelijkse informatieblad de Vrienden op de hoogte te houden "van wat er reilt en zeilt in, over en rond ons begijnhof". De Vrienden kunnen deze krant uitgeven dankzij de onmisbare steun van Group Joos, die instaat voor het drukwerk. Sinds 2010 wordt de krant ook financieel gesteund door Erfgoedcel Noorderkempen. In de statuten van de vzw staat dat een van de doelstellingen van de vereniging de bevordering van het onderzoek naar de geschiedenis van het begijnhof en zijn kunstwerken is. Via de *Begijnhofkrant* is deze doelstelling verruimd: de tot op heden verschenen artikelen beschrijven niet alleen de activiteiten, objecten in het museum, de kerk en op het Hof, evenals de geschiedenis van het Turnhoutse begijnhof, maar ook die van de Vlaamse en Nederlandse begijnhoven en van de begijnenbeweging en begijnenspiritualiteit in het algemeen. Tevens werden/worden de mystiekers van de 12de tot de 16de eeuw en hun geschriften behandeld. Via de *Begijnhofkrant* verwezenlijken de Vrienden zeker twee van hun doelstellingen:

de promotie van het begijnhof en de studie van de geschiedenis ervan.

De inhoud van de reeds gepubliceerde Begijnhofkranten is te vinden op www.vriendenbegijnhof.be.

Concerten en voordrachten

Musiceren op het hof is, gezien de uitgebreide muziekcollectie die op de zolder van de Infirmerie werd teruggevonden, niet nieuw. In feite hebben de Vrienden met het organiseren van concerten de vroegere muzikale traditie hersteld en -- op zijn minst even belangrijk -- heel wat muziek-liefhebbers hebben dankzij deze concerten het begijnhof van Turnhout ontdekt. De vele concerten die geheel of gedeeltelijk door de werkgroep Muziek op het Hof werden geprogrammeerd en/of georganiseerd en de concerten die samen met de Schola Musica Nel Swerts -- een in 2004 opgerichte autonome afdeling binnen de vereniging⁶ -- werden georganiseerd, worden hieronder opgelijst:

- Het eerste van een reeks van vier *Kantata-concerten* vond plaats op 12 november 2002 in de Heilig Kruiskerk. Het optreden in Turnhout van het vocaal en instrumentaal ensemble *EX TEMPORE* uit Gent o.l.v. Florian Heyerick was een initiatief van de werkgroep Muziek op het Hof, in samenwerking met de Sint-Pieterskerk, de Stad Turnhout, het OCMW, De Warande, de Heilig-Grafpriorij en het Davidsfonds Turnhout. Dit concert werd gesponsord door Janssen Pharmaceutica, Dekaplast en *Reklaam is Succes*¹.
- Op 19 oktober 2003 werd in de Begijnhofkerk door de familie van Wouter Rens en de Vrienden een feestelijk verjaardagsconcert aangeboden aan de 75-jarige Wouter⁵.
- Het vocaal en instrumentaal ensemble *EX TEMPORE* bracht op 16 november 2003 in de Heilig Kruiskerk twee cantates van Johann Ludwig Bach ten gehore. Dit concert werd georganiseerd in samenwerking met het Davidsfonds Turnhout en de Stad Turnhout⁵. Zij organiseerden ook het Kantata-concert dat op 15 februari 2004 de derde jaargang van Kantata afsloot²².
- Onder de titel *Jubilate Deo: Gregoriaanse luister* werd op 21 maart 2004 door de werkgroep Muziek op het Hof een koortreffen in de Begijnhofkerk georganiseerd. Het Koninklijk Begijnhofkoor H. Kruis, het Gregoriaans Mannenkoor St.-Franciscus en het St.-Ceciliakoor H. Hart brachten Gregoriaanse muziek, terwijl het Koninklijk St.-Pieterszangkoor polyfone gezangen ten gehore bracht. Organist Joost Termont bespeelde het 17de-eeuwse orgel²².
- Op 26 september 2004 werd het eerste concert van de **Schola Musica Nel Swerts**

georganiseerd. Voor de realisatie van dit en de volgende Schola Musica-concerten konden de Vrienden rekenen op de praktische en financiële steun van Lea en Vic Swerts (Soudal NV)⁶.

- *Slotviering "50 jaar Turnhouts Begijnhof-museum"*: Op zaterdag 9 oktober 2004 woonden meer dan 100 geïnteresseerden een academische zitting bij waarop na de openings-toespraak van Robert Stouthuysen⁶ stadsarchivaris Harry de Kok een interessante uiteenzetting gaf over de historiek van het begijnhof^{6,9}, waarna Annie Leysen, voorzitter van het OCMW -- de 'arme' eigenaar van het 'rijke' begijnhof -- de werking van het OCMW op het begijnhof besprak⁶. Auteur en criticus Boris Todoroff sloot het rijtje van gastsprekers af met een uiteenzetting over "*De mystieke grondslagen van de begijnenbeweging*"⁶. De slottoespraak werd gehouden door burgemeester Marcel Hendrickx⁶. Tussen de lezingen door verzorgde Nel Swerts de muzikale intermezzo's. Later op de avond werd de slotviering voortgezet met een *Muzikale Nocturne*.

Tijdens het openingsconcert in de Heilig Kruiskerk vertolkten Els Lauwers, Koen Rens, Georges Houtappel en Marijke Baelemans twee kwartetten van Mozart (afb.12). Daarna waren er miniconcerten op drie verschillende locaties, met optredens van het dameskoor Capriccio onder leiding van Anita Verreet (kerk), het harpduo Ans Evrard en Ester Bortels (kapel van het Heilig Aanschiijn) en Lieve Steurs (dwarsfluit) en Greet de Clerck (gitaar) (bibliotheek Brepols Publishers). Terug in de kerk werd het slotconcert gebracht door het strijkorkest De Turnhoutse Snaar onder leiding van Eva Vermeeren⁶.

- In de Begijnhofkerk bracht Chris Vinckx met het kinderkoor van het Sint-Jozefcollege op 19 december 2004 een prachtig kerstconcert. Steven Van Tricht zorgde voor de piano-

begeleiding en ook mezzosopraan Katrine Druyts verleende haar medewerking⁷.

- Op 16 januari 2005 was er opnieuw een Kantata-concert, ditmaal niet op het begijnhof, maar in de Heilig-Grafkerk⁷.
- Het tweede Schola Musica Nel Swerts-concert had plaats op 27 februari 2005. Tijdens dit concert trad niet alleen Nel Swerts op, maar ook violiste Ami Muto en het strijkorkest Toxandria o.l.v. Stefan Willems vergastten de vele toehoorders op een schitterend krokusconcert⁷.
- Op 13 maart 2005 was het gemengd koor *Arti Vocali* uit Antwerpen met als dirigent Dirk De Nef en organist Peter Van de Velde te gast in de Begijnhofkerk. Zij vertolkten profane en geestelijke liederen, koorwerken en vocale kerkmuziek, vooral psalmen voor 4- en 8-stemmig koor en dubbel koor, naast vele motetten, liederen, duetten en hymnen. Dit concert was een voltreffer⁷.
- Tijdens het derde Schola Musicaconcert (25 september 2005) kon worden geluisterd naar zes laureaten van de pianowedstrijd Cantabile, waarna Nel Swerts en Fleur Claesen werk van Edward Elgar en Joannes Brahms vertolkten¹⁰.
- Op 14 mei 2006 traden tijdens het lenteconcert acht jonge violisten op. Dit Schola-Musica-concert eindigde met een optreden van pianiste Nel Swerts en violist Eliot Lawson¹¹.
- De tweede *Muzikale Nocturne* had plaats op 1 september 2006. Tijdens het openingsconcert in de Heilig Kruiskerk brachten Herman De Houwer (orgel) en Werner Luypaers (trompet) werken van Händel, Purcell, Schubert en De Houwer. Daarna was er een optreden van het gemengd koor 4-Tune uit Retie (kerk), een klavecimbelconcert door Ben Van Nespren (bibliotheek Brepols Publishers) en in de kapel

van het Heilig Aanschijn bespeelde Nico Declerck zijn prachtige Mustel-harmonium. Tijdens het slotconcert in de kerk kon het talrijk opgekomen publiek de FIVE TIMES BRASS uit Retie beluisteren¹¹.

• Tijdens het vijfde Schola Musica Nel Swerts-concert op 24 september 2006 traden 10 laureaten van de Cantabile-pianowedstrijd voor de jeugd op. Nel Swerts en Fleur Claesen sloten het herfstconcert af met *Ma mère l'oy* van Maurice Ravel¹³.

• Op zondag 13 mei 2007 brachten Amy Merrill (altviool), Mark Van Aken (cello) en Stefan Willems (viool) een muzikaal zeer hoogstaand concert. Dit lenteconcert werd afgesloten met de *Tzigane* van Maurice Ravel, schitterend gebracht door Stefan Willems (viool) en Nel Swerts (piano)³.

• Het Schola Musica Nel Swerts-concert op 23 september 2007 was andermaal van een hoog niveau dankzij de inbreng van vijf laureaten van de Cantabile-pianowedstrijd en het prachtige vierhandsspel van Nel Swerts en Fleur Claesen²³.

• Op zondag 16 maart 2008 konden de trouwe toehoorders van de Schola Musica Nel Swerts-concerten kennismaken met een jong zangtalent, Charlotte Schoeters. Zij werd begeleid door violovirtuoso Eliot Lawson en/of op de piano door Nel Swerts en bij de uitvoering van liederen uit *Les mamelles de Tiresias* van Francis Poulenc door haar grootmoeder. De aanwezigen op dit lenteconcert konden ook genieten van de prachtige muziek gebracht door het duo Nel en Eliot¹⁴.

• Op vrijdag 16 mei 2008 werden tijdens de derde *Muzikale Nocturne* op verschillende locaties binnen het begijnhof composities uit de **eigen muziekbibliotheek** uitgevoerd. Het openingsconcert werd gebracht door de dames van het koor Pizzicanto o.l.v. Christiana Duyck, het Heilig Kruiskoor o.l.v. Herbert Op de Beeck, Katrine Druyts (mezzosopraan) en organist Joost Termont, die het volledige programma samenstelde (afb.13). Simultaan werden concerten gebracht door Katrine Druyts en Bart Rodyns (harmonium) in de kapel van het Heilig Aanschijn, terwijl Pizzicanto, het Heilig Kruiskoor en Joost Termont optraden in de Begijnhofkerk en Hendrik Vanden Abeele het *Responsoriaal Processionale* voorstelde in de Infirmerie. Zijn leerrijke uiteenzetting luisterde hij op met gezongen fragmenten. Het slotconcert in de kerk werd gebracht door de twee koren, Katrine

13

14

Druyts, Hendrik Vanden Abeele en Joost Termont¹².

• Herfstconcert van de Schola Musica Nel Swerts op 28 september 2008: zes laureaten tussen de 8 en 17 jaar oud vertolkten werken van Prokofjev, Chopin, Schumann, Rachmaninov en Sjostakovitsj. Daarna voerden Nel Swerts en Fleur Claesen van Schumann *Bilde raus Osten* uit¹⁵.

• Het tiende Schola Musica Nel Swerts-concert, het verschijnen van de poëtische novelle *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen - The Book of Days of Symphorosa, Little Sister of the Beguines*, maar vooral de viering van de **80ste verjaardag** van erevoorzitter Robert baron Stouthuysen maakten van dit lenteconcert een unieke gebeurtenis (afb.14).

Op 15 maart 2009 zat de Begijnhofkerk afgeladen vol. Samen met Evelyne van Aubel als begijntje slaagde Luc Huygens erin de tuinman Martienus en het begijntje Symforosa weer tot leven te wekken. De wisselende gevoelens die Symforosa beroerden, kregen een extra dimensie door de muzikale intermezzo's, gevoelig gebracht door Nel Swerts en Fleur Claesen¹⁶ (**Begijnhofkrant 24**). De tekst van de lofreden van Vic Swerts voor Robert baron Stouthuysen is te vinden in **Begijnhofkrant 23**¹⁵.

• Herfstconcert van de Schola Musica Nel Swerts op 28 september 2009: zes jonge Cantabile-laureaten brachten pianomuziek van Mozart, Brahms, Mendelssohn, Bach en Liszt. Als afsluiter van dit concert voerden Nel Swerts en Fleur Claesen twee werken van Edvard Grieg uit¹⁷.

• Het muzikale programma van de vierde editie van de *Muzikale Nocturne* op 28 mei 2010 werd samengesteld door Stefan Willems. Het openingsconcert in de Heilig Kruiskerk werd gebracht door het kinderkoor De Wielewalen uit Malle. In de leeszaal van het Bibliotheek en Kenniscentrum *Corpus Christianorum* bracht Stefan Willems solo sonates en partita's voor viool van J.S. Bach. In de kapel van het Heilig Aanschijn speelde celliste Winde Reijnders de *eerste suite in G majeur* van J.S. Bach en in de Begijnhofkerk vertolkten Tine Verboven en Amy Merrill een tiental werken, waaronder de *Russische dans, Russian Sher* en de compositie *Para ti*, een compositie van Amy Merrill.

Tijdens het slotconcert in de kerk brachten Stefan Willems en Tine van Boven (viool), Amy Merrill (altviool) en Winde Reijnders (cello) het *strijkkwartet opus 33 No 3 in C* van Joseph Haydn²⁴ (afb.15). Voor deze nocturne konden we rekenen op een subsidie voor vernieuwende en gemeenschapsvormende culturele projecten van de Stad Turnhout.

15

16

• Herfstconcert van de Schola Musica Nel Swerts op 17 oktober 2010: Nel Swerts, met als gasten zes jonge pianisten en de violist Eliot Lawson, maakten van het zesde herfstconcert in een koude Begijnhofkerk een warm muziekgebeuren²⁵ (afb.16).

• Op zondag 26 juni 2011 boden De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout in de Heilig Kruiskerk een vroeg zomerconcert aan. Nico Declerck (harmonium), Stefan Willems (viool) en Nel Swerts (piano) brachten in de stemmige Begijnhofkerk een waaier van romantische salonmuziek. De in deze combinatie niet zo vaak uitgevoerde werken, door Nel Swerts, Stefan Willems en Nico Declerck virtuoos gebracht, maakten van dit optreden een uniek concert²⁶ (afb.17).

17

Dank u!

De hierboven opgesomde activiteiten en projecten konden worden gerealiseerd dankzij de inzet van de leden van het Kernbureau, de Raad van Bestuur, de Algemene Vergadering en de vrijwilligers van de vzw De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout en de financiële steun van de ereleden, donateurs en mecenasen. Een groot aantal van deze activiteiten vond plaats in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting.

Sinds 10 december 2001, de begindatum van de overeenkomst met de Koning Boudewijnstichting, heeft de vzw De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout met de gelden die door de donateurs op de projectrekening werden gestort, voor meer dan 46.000 euro projecten kunnen financieren.

Wij blijven op allen rekenen, want er staan nog heel wat projecten op onze verlanglijst.

Met dank aan Johan Van Gorp voor het bezorgen van de chronologische lijst met de door de Vrienden georganiseerde activiteiten en aan Harry de Kok en Marcel Proost voor het nalezen van de tekst.

Hugo Vanden Bossche

Literatuur

De meeste informatie komt uit de *Begijnhofkrant* (BK)

1. BK nr. 3 (2002) 5-6, 6-7
2. BK nr. 4 (2003) 12-13
3. BK nr. 17-18 (2007) 8-10, 13-15
4. BK nr. 5 (2003) 11
5. BK nr. 6 (2004) 8, 9, 11, 12
6. BK nr. 8 (2004) 2-10, 13, 14-15, 16-17
7. BK nr. 9-10 (2005) 4, 5, 6-7, 11, 14-15
8. BK nr. 25 (2009) 9-11
9. BK nr. 11-12 (2005) 8-13, 25-26
10. BK nr. 13 (2006) 4-6, 13-17, 18-23
11. BK nr. 14-15 (2006) 10-11, 12-15, 16-19, 21-22
12. BK nr. 21 (2008) 6-11, 14-17
13. BK nr. 16 (2007) 3-5, 6-18
14. BK nr. 20 (2008) 5-7, 8-10
15. BK nr. 23 (2009) 3-7, 12-13, 14-16, 17-19, 29-30
16. BK nr. 24 (2009) 8-11
17. BK nr. 26 (2009) 5-6, 7-9, 12-13
18. BK nr. 27 (2010) 10-13
19. BK nr. 32 (2011) 10-11
20. BK nr. 1 (2002) 4
21. BK nr. 2 (2002) 9
22. BK nr. 7 (2004) 6, 7, 12
23. BK nr. 19 (2008) 5-7
24. BK nr. 29 (2010) 12-13
25. BK nr. 30 (2010) 12-13
26. BK nr. 33 (2011)
27. BK nr. 22 (2008) 12-14